

i prič« i putopis: »Hrvati u Srbiji«. Godine 1909. pokrenuo je osnutak Kluba hrvatskih književnika i umjetnika u Osijeku, uredio sva klupska izdanja i rukovodio zamjeran njegov kulturno-prosvjetni i umjetnički rad u Osijeku i okolici, a povrh toga promicao humanost Crvenoga Krsta S. H. S. i njegovoga Podmlatka i sudjelovao u svim važnijim kulturno-prosvjetnim pothvatima.

— **Brezplačno učilo — Braillev točkopis — prejme vsaka šola v ljubljanski in mariborski oblasti.** Ko sem obravnaval pri pouku berilni sestavek »V zavodu za slepe«, ki se nahaja v mali Čitanki in omenjal pri zemljeopisu, da se nahaja v Kočevju šola za slepe, nisem imel ničesar, kar bi pokazal učencem in vzbudil zanimanje za slepe otroke. Sedaj je ta nedostatek odpravljen. Ob 100-letnici, kar je izdal l. 1825. Louis Braille, slepi gojenec nacionalnega zavoda za slepe v Parizu in pozneje učitelj na tem zavodu, točkopis, prejme vsaka šola v Sloveniji potom svojega sreskega šolskega referenta to učilo s pojasnilom vred brezplačno. Zato tukaj o njem ne bomo podrobno razpravljali. Učilo je izpopolnil tov. Jos. Kobal, izprašan učitelj za slepe v Ljubljani. Natisnilo se je pa iz preostanka podpore, dovoljene od Učiteljske tiskarne in Društva bančnih zavodov za Slovenijo v Ljubljani za natis njegovih Početnice za slepe, za kar bodi izrečena ponovna zahvala. Ako bi se kdo izmed naših cenjenih čitateljev še posebej zanimal za učilo, naj se obrne na tov. Kobala, ki mu ga radevolje dopušlje. Naslov: Potočnikova ulica 8, Ljubljana. Šolske upravitelje opozarjamo še posebej na zadnji odstavek pojasnila, naj ga ne prezro, ampak po možnosti delujejo za skorajšnje uresničenje.

— **Vse one, ki so se obrnili na uredništvo »Učt. Tov.« in na narodno-prosvetni odsek v Ljubljani** in imajo prejeti odgovor, prosimo malo potrpljenja, ker nujni posli glede šolskega zakona onemogočajo uredništvu odgovarjati na številna pisma takoj. Ko se nekoliko unese to delo, pridejo vsi na vrsto. Enako naj potrpe oni, ki so se obrnili na narodno-prosvetni odsek, ker je obolev tajnik odseka, zaradi česar zastaja korespondenca. Upamo, da se ta nedostatek v kratkem odpravi.

— **Maturanti mariborskega učiteljskega iz l. 1880. in 1881.** se pozivajo na tovariški sestanek 45. oziroma 44. obletnice na dan 3. in 4. julija t. l. v Šoštanj. Zbiranje 3. julija zvečer ob 7. uri pri tovarišu ravnatelju Trobeju — odhod na zabavni večer. Dne 4. julija: Skupni obed in izlet v okolico. To bo zopet eden izmed najlepših trenutkov našega življenja v Abrahamovi dobi, da si podamo čvrste desnice po dnevih težkega dela in trpljenja, ter se navdušimo za mirno življenje v pokoju, veseleč se nad doseženimi uspehi za šolo in domovino. Pridite vsi. Udeležba obvezna in točnost dolžnost. Priložnost za prisostvovanje pri pokrajinski skupščini UJU vsestransko priporočljiva. — Sklicatelj: Porekar, Šmid.

— **20-letnico mature** praznujemo letos oni, ki smo maturirali l. 1905. Nismo praznovali ne 10, ne 15-letnice, kaj pravite tovarišice in tovariši, če bi se letos sestali in malo pokramljali med sabo? Nekateri se nismo videli že dolgih 20 let! Predlagam, da bi se sestali 3. julija v Ljubljani, kjer smo preživeli študentovska leta. Prilagodni dan lahko vsakdo nadaljuje pot na pokrajinsko skupščino. Tovarišice, tovariši! To je moj predlog in prosim, da se s svojimi brez odloga zglasite v »Tovarišu«, ker nekaj se nas bo gotovo sestalo! Vendar upam, vsi, prav vsi!! — Ži-ži.

— **Razlagov spomenik.** Vsa šolska upraviteljstva prosimo, da čimprej razprodajo srečke in denar nakažejo po položnic. — Odbor.

— **T. Jedrlnič:** Kratka srpska ili hrvatska slovnica (II. deo) izašla je ovih dana sa ovim sadržajem: Sklanjanje; I. Imenice muškoga roda; uporaba predloga s (sa) u 7. p.; imenice ženskoga roda; imenice srednjega roda. II. Pridevi; sklonidba neodređenih prideva, određenih prideva; poredenje prideva. III. Zamenice. IV. Brojevi. Prilozi. Predlozi. Veznici. Reči. Knjižica obasiže 80 stranice, a stane samo 6 Din. I i II. deo ove slovnice predstavlja minimum gradiva, što ga svaki srednji inteligent treba da zna. Stil je lak i razumljiv. Slovnica je vrlo pregledna, te će pri poučavanju srp.-hrv. j. osobito dobro doći u višim razredima osnovne škole, u nižim razredima srednjih škola, a i pojedinci moći će

se njome vrlo uspešno koristiti. Dobiva se u Učiteljskoj Knjigarni i u ostalim knjižarama. Učiteljima, koji naruče više izvoda, 15% popusta. Knjižarama redoviti popust.

— **Maturantke iz l. 1915.**, ki žele obhajati desetletnico mature, se vabijo, da se javijo na moj naslov: Fani Hribernik, učiteljica v Ljubljani, Zvonarska ul. 9, I. nadstr.

— **Belokranjsko učiteljstvo** obveščam, da bom na dan uradne sreske učiteljske skupščine 20. junija t. l. pobral članarino Slov Šolske Matice. Upravitelj, iztirajte tudi od krajin šolskih svetov članarino! — K. Barlé, poverjenik S. Š. M.

Imenovanje.

— **Imenovanje.** Minister prosvete g. Pribečević je imenoval za stalnega referenta v ministrstvu prosvete gosp. Pavla Flerčeta, bivšega sreskega šolskega nadzornika v Ptujju, doslej pridelnega ministrstvu prosvete, oddelku za osnovno šolstvo.

Razpisi služb.

RAZPIS SLUŽB ZA LJUBLJANSKO OBLAST.

Veliki župan ljubljanske oblasti, P. hr. 6060, Ljubljana, dne 4. junija 1925. Razpisana so službena mesta v raznih okrajih ljubljanske oblasti. Razpis bo priobčen v »Uradnem listu«.

Prošnje, in sicer za vsako učno mesto posebe, ki jim je priložiti službeno razpredelnico, zrelotno izpričevalo in usposobljenostno izpričevalo v izvorniku ali v sedno overovljenem prepisu, izpisek osebne popisnice o dosedanem zaporednem službovanju in o vseh dosedanjih bolezenskih in drugih dopustih, sestavljenem po šolskem upravitelju in sreskem šolskem nadzorniku in zdravniško izpričevalo, če prosilec še ni stalno nameščen, naj se vložijo pri pristojnem šolskem upravitelju

najkasneje do 24. junija 1925.

Šolski upravitelj jih mora v dveh dneh odposlati po običajni uradni poti pristojnemu sreskemu poglavarju. Prošnje opremljene s predpisano razpredelnico prosilcev naj predlože sreski poglavarji najkasneje do 30. junija 1925 velikemu županu ljubljanske oblasti v Ljubljani. Po tem roku dosepele prošnje se ne bodo upoštevale.

Prošnje je opremiti s kolekom za 5 Din, vsako prilogo razen službene razpredelnice pa s kolekom za 2 Din; kolek za rešitev se bo zahteval ob morebitnem imenovanju dotičnega prosilca.

Za velikega župana: dr. P. Pestotnik m. p.

— **Popravek.** V »Razpisu stalnih učnih mest na meščanskih šolah in na osnovnih šolah« v mariborski oblasti, ki je v »Ur. l.« št. 47/1925, se razveljavlja v srezu konjiškem pod toč. č) na str. 309 objavljeni razpis enega učnega mesta za učiteljico na šestrazredni dekliški osnovni šoli v Konjicah. — Istotam čitaj na str. 311 v šesti vrsti prvega odstavka zgoraj mesto besede »sestavljen« besedo »overovljen«.

Književnost in umetnost.

Vse tu navedene knjige in publikacije se dobe v Učiteljski knjigarni v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Ocene.

— **k Nova učna knjiga.** Pravkar je izšla Čitanka za slepe — Početnica. Sestavil jo je tov. Josip Kobal, izprašani učitelj za slepe v Ljubljani. Čitanka je ministrstvo prosvete v Beogradu odobrilo z odlokom z dne 22. avgusta 1924, O. N. br. 40.492, kot učno knjigo. Namenjena je za poučevanje slepih otrok v Sloveniji. Je prvo delo te vrste v slovenski slepčevski literaturi. Sestavljena je po najmodernejših načelih, ki jih je znanstveno utemeljil znameniti psiholog Karel Birken, ravnatelj zavoda za slepe v Purkersdorfu pri Dunaju in docent na učit. akad. na Dunaju. Po svoji sestavi odgovarja popolnoma vsem predpisom, ki jih je izdalo ministrstvo prosvete v Beogradu dne 10. julija 1923, O. N. br. 19.156, glede sestave abecednikov za normalne šole. Početnica je razdeljena na dva dela. Na prvih dveh straneh I. dela so predvsem vaje v držanju rok in prstov, vaje v iskanju vrst in spoznavanje na listu Tem vajam sledi podajanje znakov za posamezne glasnike, številke in ločila. V drugem delu je združenih 47 literarnih in nacionalnih berilnih sestav-

kov, obsegajočih prozo in vezano besedo, za vajo v mehničnem čitanju. Ozirajo se na šolo in dom, domoznanski pouk in karakteristične dogodke v posameznih letnih časih v skladu z idejo narodnega in državnega edinstva. Da se je mogla knjiga natisniti, gre največja zasluga Učiteljski tiskarni in Društvu bančnih zavodov za Slovenijo v Ljubljani, kateri korporaciji sta dovolili potrebno podporo. Bodi jma izrečena na tem mestu v imenu slovenske slepe šolske mladine najlepša zahvala. Kdor se zanima za knjigo, si jo lahko ogleda v izložbi knjigarne Učit. tiskarne v Frančiškanski ulici. Čitanka se ne prodaja. Omenimo naj še ob tej priliki, da je tov. Kobal uredil tudi Čitanko za slepe za 2. in 3. šolsko leto, ki se že porablja pri pouku na šoli za slepe. Za tisk popolnoma pripravljene ima tudi čitanke za 4. in 5. ter za 6., 7. in 8. šolsko leto, ki pa čakajo boljših in prijaznejših časov.

— **k Zadnja na grmadi.** Zgodovinska povest. Pisatelj Fr. Jaklič. Založila Družba sv. Mohorja na Prevaljah, 1925. Mohorjeve knjižnice 6. zvezek. Cena za ude Družbe sv. Mohorja broš. Din 18, vez. Din 26, za neude broš. Din 24, vez. Din 34,70. — **Napisal sem povest,** ki se je vršila na ribniških tleh, ko se je pisalo 1701. po rojstvu našega Gospoda... Tako nam pisatelj v uvodu začne razdelevati čas, kraj in socialne razmere dobe, v kateri se je vršila tista prežalostna — hvala Bogu zadnja — zgodba nedolžne žene Krznjevičke, ki jo je pritirala ljudska zloba in nevednost kot čarovnico pred sodišče, to pa, prav tako uverjeno o svojem pravu, jo gnalo na morišče — na klado in grmado. Jaklič je obdelal zgodovinsko snov, ki je v našem slovtvu že dolgo vabila pisatelje, pa so se je izogibali, tako srečno, da utegnje biti to pač ena izmed najboljših naših ljudskih povesti. Ker jo je prinašala »Mladika«, je njena prežalostna grozna vsebina že znana čitateljem »Mladike«. Toda povest naj gre kot knjiga vsepovod in smo uverjeni, da polde. Knjiga obsega 268 strani in je zelo poceni.

— **k Izabrane pjesme i pripovijesti za mladež R. F. Magiera** izlaze povodom 25-god. njegova književnikovanja u nakladi St. Kuglija u Zagrebu (Ilica 30). Knjiga nosi naslov »Djurdjice«.

Prekrasn naslovni list je napisao J. Roč, autorov portret Hela Reymanova, a predgovor knjizi napisala je Josipa Glembay. Knjiga je opremljena vrlo raskošno, a namijenjena kao nagradna knjiga školskoj mladeži i prigodan dar. Sadržaje najljepše radove iz svih Magierovih djela, imenito iz češkoga prevoda.

Naša gospodarska organizacija.

Odbor »Društva za zgradbo učitelj. konvikta v Ljubljani« sklicuje na dan 21. junija 1925

izredni občni zbor

ob 10. uri v Učiteljski tiskarni, soba šte. 17.

Dnevni red:

1. Izprememba društvenih pravil.
2. Volitve.
3. Slučajnosti.

— **g Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani** je prejelo 215 Din članarine, katero so vplačali a 10 Din; Oman Oton, učitelj; Zupančič Dragotin, strokovni učitelj; Kobal Josip, strokovni učitelj; Železnik Jeran Marija, učiteljica; Kečelj Amalija, učiteljica, vsi v Ljubljani; šolski upravitelj Dimnik Ivan in učiteljice: Levec Anka, Gruden Štefanija, Matkovič Marija, Vode Angela, vsi na pomožni šoli v Ljubljani; učiteljstvo v Zgornji

Šiški (60 Din), šolska upraviteljica Rupnik Marija, šolski upravitelj Cenčič Julij in učitelj Rus Emil, vsi v Kamniku; po 20 Din: Harmel Adolf, šolski upravitelj v Cerknici; in Mayer Julij, nadučitelj v Dobu, 5 Din kot prispevek za junij. Hvala! Letošnji prejemki na darovih in članarinah znašajo 4397,50 Din.

— **g »Učiteljski dom« v Mariboru.** Darila: Pestevšek Karel, nadučitelj v p. v Slivnici pri Mariboru v spomin prerao umrle tov. Olge Soršakove 50 Din; učiteljstvo osnovne šole v Slivnici pri Mariboru (Mejovšek Rado, Olga Soršakova, Bregant Marija) 30 Din; Ivan Tomazič, nadučitelj v Tinjah, 10 Din; Zidar Franc, nadučitelj v Lembergu, 20 Din Za spominsko ploščo »Učit. doma«: učiteljsko društvo za ormoški okraj za umrlo tov. Betiko Klampferjevo 200 Din. — Iskrena hvala!

Učiteljski pravnik.

— **§ Izdajanje objav za vožnjo po polovični ceni za državne nameščence.** Generalna direkcija državnih železnic v Beogradu je odredila, da se morejo izdajati objave za polovične vozne karte državnim nameščencem in rodbinskim članom še nadalje do 30. junija 1925.

— **§ Stanarina državnih uslužbencev.** Z ozirom na nejasnost čl. 38. uradniškega zakona je finančno ministrstvo podalo naslednje pojasnilo: Ako sta mož in žena uslužbena v raznih krajih v isti politični občini, jima pripada le ena stanarina brez ožira na to, ali imata skupno gospodinjstvo; v slučaju pa, ako sta mož in žena uslužbena v raznih političnih občinah, jima pripadata dve stanarini, četudi imata morebiti zaradi bližine dotičnih krajev skupno gospodinjstvo.

— **§ Kadrška službena doba in državni nameščenci.** »Slovenski Narod« poroča: Uradno naznanjajo, da naj državni uslužbenci, ki so odslužili kadrski rok pred vstopom v državno službo in ki niso napravili prošnje za štetje te dobe na državni svet, pošljejo prošnje na ministrstvo v Beograd, da se jim prizna kadrška službena doba v pokojnino in napredovanje. — Prošnjo je vložiti službenim potom pa v njej izrecno navesti, da dotični ni vložil svoječasno pritožbe na državni svet. — V smislu čl. 128. zakona o državnih uslužbencih je omenjena prošnja prosta kolka, kar je v prošnji (na zgornjem robu) navesti.

— **§ Nov stanovanjski zakon in uradništvo.** (Da je)

Določitev dohodkov.

Člen 13. Pri določitvi višine najemnine, pri odgovorih in pri vseh zadevah v smislu tega zakona, se morajo šteti med dohodke ali imetje strank vsi dohodki in vse imetje vseh onih oseb, ki skupno žive in stanujejo.

Znižanje najemnine.

Člen 15. Če je stanovanje deloma neporabno ali če se kvartir, da najemnik ne more celega stanovanja rabiti, ali pa če je prebivanje vsled pokvarjenosti nemogoče, lastnik pa noče izvršiti najnujnejših popravil, se najemnina zniža v razmerju z neporabnostjo stanovanja, če ni pogodba sklenjena drugače.

Prijava stanovanj.

Člen 16. Lastnik mora prazno stanovanje naznaniti najkasneje tekom 24 ur po izselitvi, najemnik pa 24 ur pred izselitvijo. Kdor izpraznitve ne naznani, plača globo v znesku 500 do 2000 Din.

Člen 17. Stanovanje premeščenege državnega uradnika ali uslužbenca se ne smatra za izpraznjeno tako dolgo, dokler v njem stanuje njegova rodbina, to je dokler dotični uradnik ali uslužbenec ne dobi stanovanja tam, kamor je v slednjem redu.

Šolske upravitelje in nadzornike

opozarjamo, da je izšel

Polugodišnji izveštaj o stanju škola

kakor je predpisan uradno v 1. in 12. zvezku »Osnovne Nastave«, službenega lista min. prosvete za osnovno šolstvo in ga morajo predložiti vsake pol leta šolski upravitelji in nadzorniki.

Izšle so vse predpisane vprašalne in statistične pole.

Cena 8 Din

Naroča se v Učiteljski tiskarni v Ljubljani.